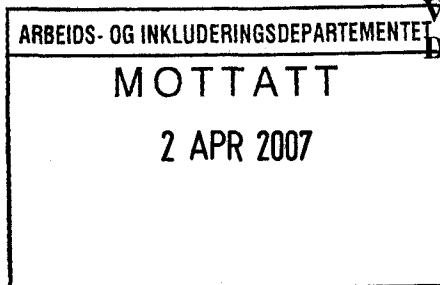

Arbeids- og inkluderingsdepartementet
Pb. 8019 Dep.

Dato: 29.03.2007

0030 OSLO

Vår ref. 07/540/JOHE
Deres ref.

HØRINGSUTTALELSE - FORSLAG OM KVALIFISERINGSPROGRAM MED TILHØRENDE STØNAD I NYTT KAPITTEL 5A I SOSIALTJENESTELOVEN

Kirkens Bymisjon er oppført som høringsinstans i denne saken. På det grunnlaget oversendes med dette vår høringsuttalelse, utarbeidet av Stiftelsen Kirkens Bymisjon i Oslo (SKBO).

Først av alt vil vi ønske forslaget om et nytt kvalifiseringsprogram med tilhørende kvalifiseringsstønad for personer med vesentlig nedsatt arbeids- og inntektsevne velkommen. Dette kan være gode grep for å få flere i arbeid.

Vi vil i uttalelsen begrense oss til noen kritiske bemerkninger og noen spørsmål til temaer vi mener må konkretiseres nærmere.

"Rett" til kvalifiseringsprogram

Kirkens Bymisjon mener at det er uheldig at det ikke er foreslått en juridisk bindende rett til kvalifiseringsprogram for den enkelte. For at det skal foreligge en rettighet i juridisk forstand er det etter vanlig lære slik at hvis man oppfyller visse nærmere bestemte vilkår, får man rett til visse goder. De vilkårene som er foreslått, oppfyller etter Kirkens Bymisjon oppfatning ikke de alminnelige forutsetningene for at det skal foreligge en rettighet. Slik forslaget til § 5A-1 annet ledd jf. første ledd nå er utformet, er den såkalte "retten" betinget av både en skjønnsmessig vurdering av arbeids- og inntektsevnen, en hensiktsmessighetsvurdering av om kvalifiseringsprogrammet vil styrke muligheten for deltakelse og av at NAV-kontoret faglig og ressursmessig er i stand til å tilby et program som er tilpasset den enkelte. Sammen med den begrensede overprøvningsadgangen i klagesaker etter sosialtjenesteloven, vil dette bidra til at de som ønsker kvalifiseringsprogram, men ikke får vedtak om det, stiller svært svakt rettssikkerhetsmessig. De økonomiske konsekvensene for den enkelte som følge av at de får eller ikke får vedtak om kvalifiseringsprogram vil også være store, når man tar i betraktning størrelsen på den økonomiske sosialhjelpen sammenliknet med størrelsen på kvalifiseringsstønaden.

Arbeid - aktivitet

En hovedinnvending til programmet er at det i så liten grad nevner **aktivitet** som en del av kvalifiseringsprogrammet. Etter forhåndsomtalen av programmet, den gangen det ble omtalt som velferdskontrakt, ble aktivitet løftet frem som en av målsettingene sammen

KIRKENS
BYMISJON

OSLO

ADRESSE:

Tollbugata 3
0152 Oslo
Tlf.: 02005/22 36 55 00
Faks: 22 36 55 01
E-post: firmapost@skbo.no
www.bymisjon.no

BANK

7011.05.18127

GAVEKONTO:

7011.05.18593

ORG. NR.:

NO 944 384 448 MVA

Kirkens Bymisjons
visjon er at
menneskene i
byen erfarer
respekt, rettferdig-
het og omsorg

med det å få flere i arbeid. Dette ble etter vår erfaring tatt godt i mot i brukerorganisasjonene og brukermiljøene. Målgruppen for programmet befinner seg langt fra arbeidslivet. Realistisk sett er det et vesentlig antall i målgruppen som neppe vil kunne tilpasse seg et ordinært arbeidsliv. Derfor mener Kirkens Bymisjon at det bør implementeres i programmet at helt eller delvis deltagelse i ulike målrettede aktiviteter bør kvalifisere for deltagelse og gi rette til samme kvalifiseringsstønad.

Med aktiviteter tenker vi for eksempel på:

- interessepolitisk arbeid i brukerorganisasjoner og interesseorganisasjoner,
- kulturelt arbeid
- selvhjelpsarbeid og likemannsarbeid.

Blant fordelene med å inkludere aktivitet i programmet er:

- det verdsetter den innsats som mange legger ned i organisasjons- og interessepolitisk arbeid.
- det forbereder til fremtidig arbeid fordi det gir praksis, trening i kommunikasjon og samarbeid, erfaring, mestringsopplevelser og dermed selvtillit.

A og B-lag

Slik vi kjenner målgruppene så vil ikke dette programmet passe for alle i målgruppen. Noen vil ikke mestre, selv med bistand og oppfølging fra NAV, å kvalifisere seg for arbeid. Kirkens Bymisjon er opptatt av hvilke tiltak som kan heve gulvet for disse gruppene for å hindre at et "B-lag" blir stående igjen utenfor trygdeordninger og kun prisgitt sosialhjelp.

Ett grep er å heve sosialhjelpssatsene. Ett annet er å hindre langtidsavhengighet av sosialhjelp ved overgang til trygdeytelser.

Gjeldsofre

Vi vil peke på særlig ett forhold som hindrer mange i målgruppen å mestre en arbeidssituasjon. Det handler om mennesker som er kommet i en umulig gjeldssituasjon og er blitt gjeldsofre. Mange av disse kommer inn i en negativ sirkel med inntektstap, betalingsproblemer, helseproblemer, sviktende arbeidsevne og arbeidsmotivasjon. Dette er en utvikling som for mange øker avstanden til arbeidslivet. Å sikre disse en tett oppfølging, hjelp til gjeldsordning og arbeidspraksis kan være vesentlige virkemidler for å kvalifisere dem for arbeid.

Attføringsfaglighet

Det avgjørende er at det settes av tid og ressurser for å sikre en faglig oppfølging av de som trenger det. Her må man ikke oppleve at ressursknapphet og tid blir bremseklosser for at folk skal få og beholde en jobb. Kirkens Bymisjon er opptatt av at det bør være tydelighet på at det må satses på attføringsfaglighet i dette arbeidet. Det innebærer at det trengs kompetanse, lokal nærhet og tett oppfølging over tid for å følge opp hver enkelt individuelt. Her har NAV gode hjelpere i attføringsbedriftene og andre som treffer brukerne hver dag og kan tilby individuelle opplegg. Vi viser også til erfaringene fra Utviklingssenteret for kvalifisering og arbeid i Sagene Bydel. De dokumenterer gode resultater i å få folk ut i arbeid ved lokalt tilpassede tiltak og tett oppfølging underveis. 42 % av dem som ble utskrevet av senteret i 2006 gikk over i ordinært arbeid.

Tiltakskjeding

Det kan synes som om det vil være en styrke om kvalifiseringsprogrammet kunne inngå som en del av de allerede eksisterende arbeidsrettede tiltakene, så som AB/APS/AMB, selv om kriteriene for inntak er forskjellige. En tiltakskjeding, hvor de som ikke kan nyttiggjøre seg attføringstiltakene, vil kunne gå over i et kvalifiseringsprogram raskere. I dag skrives disse ut etter endt opphold til å bli en "kasteball" i systemet.

Incentiver på arbeidsgiversiden

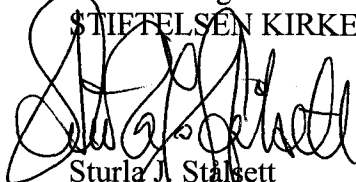
Kirkens Bymisjon vil påpeke at kvalifiseringsprogrammet må ha mer fokus på arbeidsgiversiden. Det må incentiver til for bedriftene slik at de våger å satse mer på denne målgruppen. Vi tenker for eksempel på lønnstilskudd til bedriftene, jobbkonsulenter og arbeidsveiledere som har oppfølgingsansvar også etter at de er kommet i ordinært arbeid. Disse vil kunne sørge for kvalitetssikring av programmet på den enkelte arbeidsplass. Det må følge med andre belønningssystemer som gjør det attraktivt for bedrifter å åpne for denne målgruppen.

Holdninger i møte med deltakerne i kvalifiseringsprogrammet

Dersom kvalifiseringsprogrammet skal bli et godt verktøy, er det helt avgjørende at mennesker opplever programmet som en mulighet, og ikke først og fremst som et krav. Derfor må det legges stor vekt på samarbeid på deltakernes premisser. Hver enkelt skal kjenne at programmet representerer en konkret hjelp til å vinne større myndighet over sin egen livssituasjon. Det er en risiko at et slikt program vil oppleves først og fremst som betingelser for livsnødvendige ytelser. Kirkens Bymisjon er av den oppfatning at mulighetene ved kvalifiseringsprogrammet er knyttet til at mennesker kjenner at dette gir dem muligheter og selvtillit. Hvis resultatet skulle bli det motsatte, at kvalifiseringsprogrammet påfører mennesker enda et nederlag, nok en bekreftelse på at de ikke er gode nok, vil programmet i forhold til disse personene virke motsatt av det som må være intensjonen. Dårlig selvtillit og mangel på myndighet over sin egen situasjon, svekker menneskers mulighet til å gjøre positive endringer i sitt eget liv.

Med vennlig hilsen

STIETELSEN KIRKENS BYMISJON OSLO

Sturla J. Stalsøtt
Generalsekretær